

Beslut

**efter planerad kvalitetsgranskning av
Anpassad grundskola i Vårgårda kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av Anpassad grundskola i Vårgårda kommun avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fem områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framtidsytande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Anpassad grundskola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation, och utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver följa upp, analysera och bedöma undervisningens kvalitet, och om syftet med utbildningen uppnås, samt se till att förbättringsåtgärder genomförs utifrån identifierade behov.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att utvecklas så långt som möjligt, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver, under ledning av rektorn, utveckla undervisningen så att den stimulerar och utmanar alla elever.

Social gemenskap, aktivt deltagande och trygghet

Skolan arbetar i låg utsträckning för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet, och utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med personalen utveckla det främjande och förebyggande arbetet för att skapa trygghet och möjliggöra att eleverna får delta i social gemenskap utanför den egna undervisningsgruppen.

Bedömning och betyg

Skolan bedriver i flera delar ett kontinuerligt bedömningsarbete i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling och höja lärarnas bedömarkompetens, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att alla lärare gör fortlöpande bedömningar och använder dessa för löpande och framåtsyftande återkoppling till eleverna, samt som underlag för att anpassa undervisningen utifrån elevernas behov.

Huvudmannens styrning och stöd

Huvudmannen stödjer i låg utsträckning skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning, och utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver göra en självständig bedömning och analys av verksamhetens måluppfyllelse och kvalitet samt se till att verksamheten har de förutsättningar den behöver för att syftet med utbildningen uppfylls.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **6 november 2025** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se eller per post till,

Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2024:8211) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd
1 kap. 4, 5, 9–10 §§, 2 kap. 9–10 och 34 §§, 4 kap. 4–7 §§ och 11 kap. 2, 5, 6, 8, 13 §§ skollagen (2010:800).
Läroplan för anpassade grundskolan (Lgra22), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.4 Skola och hem, 2.6 Skolan och omvärlden och 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elevassistenter, elevhälsa, samt inkommen dokumentation.

Uppföljning, analys och förbättringsåtgärder

Rektorn skaffar sig inte en tillräckligt bred bild av verksamheten eftersom det saknas en systematisk insamling och uppföljning av skolenhetens olika resultat och elevernas progression. Detta gör att undervisningens kvalitet inte kan bedömas fullt ut. Rektorn har genomfört möten med lärarna då de följer upp elevernas utveckling och måluppfyllelse samt de förutsättningar som finns för undervisningen. Genom sin närvaro i verksamheten har rektorn också en bild av hur undervisningen bedrivs. Det saknas dock enhetliga sammanställningar av elevernas kunskapsutveckling och upplevelse av trygghet, som möjliggör att skillnader och variationer mellan olika elevgrupper kan identifieras. Elevernas progression i samtliga ämnen och ämnesområden synliggörs inte heller. Eftersom lärarna dokumenterar elevernas kunskaper på olika sätt och i olika omfattning, samt att

elevhälsan i mycket begränsad omfattning är involverad i uppföljningen av studieresultaten, försvåras analysarbetet ytterligare. Därmed saknas ett tillräckligt underlag för en analys som kan förklara resultaten. Rektorn har dock genomfört vissa förbättringsåtgärder, såsom kompetensutveckling, för att förbättra undervisningens kvalitet.

Ledning och organisation

Rektorns ledning och organisation skapar inte tillräckliga förutsättningar för en tillgänglig lärmiljö och elevernas möjlighet till flexibilitet är delvis begränsad. Trots att lokalerna till både utformning och beskaftenhet inte tillgodoser elevernas behov vidtas få åtgärder för att förbättra lärmiljön. Det framkommer att lokalerna är såväl lyhörda som för små och det saknas möjlighet för elever att vid behov dra sig undan. Eleverna har inte heller tillräckliga förutsättningar att få sina rörelse- och stimulansbehov tillgodosedda. I vissa klassrum finns digitala lärverktyg som bidrar till elevernas lärande, men den pedagogiska lärmiljön är i vissa avseenden begränsad eftersom det finns elever som saknar stödstrukturer som bildstöd och anpassat material. Även om det för närvarande inte finns några elever som läser en kombination av ämnesområden, ämnen eller grundskolans ämnen, finns inga organisatoriska hinder för att vid behov göra det möjligt. För att detta ska fungera väl krävs dock att arbetssättet implementeras så att det främjar samverkan kring elever som läser flexibelt. Rektorn följer upp och bedömer lärarnas kompetens, men alla lärare får inte det stöd de behöver. För att stärka personalens kompetens och utveckla samsyn har rektorn föreläst om intellektuell funktionsnedsättning. Rektorn har också skapat förutsättningar för lärare och elevassistenter att kontinuerligt stämma av med varandra om undervisningen av samma elever, så att lärarna kan ge elevassistenterna stöd. Däremot saknas samverkan med elevhälsan för att på ett ändamålsenligt sätt utveckla och anpassa undervisningen utifrån elevernas behov.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver följa upp, analysera och bedöma undervisningen kvalitet, och om syftet med utbildningen uppnås, samt se till att förbättringsåtgärder genomförs utifrån identifierade behov.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn inte samlar in tillräckligt med underlag för att kunna bedöma undervisningens kvalitet och om utbildningens syfte uppnås. Det saknas relevanta sammanställningar av elevernas progression, kunskaper och trygghet vilket är nödvändigt för att rektorn ska kunna analysera verksamheten. Utan en bred uppföljning blir det svårt att identifiera mönster, styrkor eller områden som behöver förbättras. Begränsade analysunderlag innebär också en risk för att åtgärder som syftar till att utveckla undervisningen samt fördelningen av resurser inte utgår från skolenhetens faktiska behov.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn breddar och fördjupar underlaget för en analys av skolenhetens måluppfyllelse. Rektorn behöver analysera verksamheten för att kunna bedöma verksamhetens kvalitet och genom analysen finna relevanta förklaringar till framgångsfaktorer och identifiera utvecklingsområden. För att kunna göra det behöver rektorn tillsammans med personalen, däribland elevhälsa, arbeta fram gemensamma riktlinjer för vad som ska dokumenteras och på vilket sätt. Exempelvis behöver det finnas sammanställningar som synliggör elevernas progression, kunskaper och trygghet i såväl ämnen som ämnesområden. Det är också viktigt att uppföljningen av undervisningen möjliggör att det går att bedöma om det finns områden i läroplanen där måluppfyllelsen är lägre, och stärka upp dessa områden. På så sätt kan rektorn tillsammans med personalen identifiera möjligheter och undanröja hinder för att ytterligare utveckla arbetet. En sådan uppföljning kan visa på om en lägre måluppfyllelse inom ett ämne eller ämnesområde beror på genomförandet av undervisningen eller om det beror på faktorer som härrör sig till de förutsättningar som skolan och lärarna ges. Då lärmiljön i olika avseenden begränsar elevernas tillgång till en tillgänglig utbildning och elevernas trygghet är det särskilt viktigt att rektorn analyserar hur exempelvis lokalernas utformning och kvalitet inverkar på undervisningens genomförande och elevernas resultat. Rektorn har också ett ansvar att se över vilka hinder som kan undanröjas för att öka tillgängligheten. Utifrån en orsaksanalys behöver rektorn fatta beslut om förbättringsåtgärder och följa upp att dessa får avsedd effekt.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 §, 11 kap. 2, 6 och 11 §§ skollagen.

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185).

Lgra22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar och 3. Kursplaner.

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att utvecklas så långt som möjligt, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elevassistenter, elevhälsa, elever, observationer samt inkommen dokumentation.

Struktur

Undervisningen är i huvudsak tydligt strukturerad och välbekant för eleverna. Eleverna får förutsättningar att lära tillsammans men syftet med undervisningen tydliggörs inte tillräckligt. För vissa elever präglas skoldagen och lektionernas innehåll av förutsägbarhet och kontinuitet. Det råder samsyn bland personalen om vikten av att följa rutiner, och dessa är tydliga och väl inarbetade hos eleverna, exempelvis vid starten av skoldagen, matsituationer och förflyttningar. För att ytterligare förstärka förutsägbarhet och stärka elevernas tidsuppfattning har dessa elever tillgång till scheman, tidshjälpmedel och bildstöd. För andra elever genomförs inte alltid undervisningen enligt det fastställda schemat. Detta kan medföra svårigheter för elever som är i behov av förutsägbarhet och tydliga rutiner för att känna trygghet och förstå skoldagens struktur. I klassrummen finns arbetsplatser för gemensamma aktiviteter. Vid exempelvis samlingar och undervisning för vissa elever finns möjlighet för eleverna att lära tillsammans genom att personalen individanpassar undervisningen. Det innebär exempelvis att vuxenstöd, tidshjälpmedel och arbetssätt som främjar gemensamma upplevelser används så att eleverna kan delta i en gemensam aktivitet utifrån sina individuella förutsättningar. Vissa lärare synliggör syftet med undervisningen genom att konkretisera lektionens innehåll på olika sätt. Andra lärare tydliggör för eleverna vilka arbetsuppgifter som ska utföras, men inte varför.

Variation och stimulans

Det skiljer sig mellan lärare om undervisningen är varierad och stimulerande samt innehåller ett aktivt lärarstöd. Det finns lärare som på ett tydligt sätt tar hänsyn till elevernas olika förutsättningar när de genomför undervisningen, exempelvis genom att anpassa arbetsuppgifterna utifrån elevernas kunskapsnivå. De tar också hänsyn till elevernas arbetsförmåga och ser till att eleverna får olika arbetsuppgifter

med anknytning till elevernas intressen för att bibehålla elevernas motivation att lära. Vissa elever ges även utmaningar på en avvägd nivå för att stimulera deras utveckling och självständighet. Emellertid finns det andra elever som inte får det lärarstöd de behöver, där arbetsuppgifterna är för svåra eller för lätta. Detta leder till att eleverna har svårt att komma igång med sina arbetsuppgifter och istället ägnar sig åt annat. Viss personal använder individanpassade hjälpmedel, som bilder och tecken för kommunikation, samt verktyg för tidsangivelser, utifrån elevernas behov, medan annan personal inte använder kommunikationsstöd i den utsträckning som eleverna behöver.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver, under ledning av rektorn, utveckla undervisningen så att den stimulerar och utmanar alla elever.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att undervisningen inte anpassas så att alla elever blir utmanade och stimulerade utifrån sina individuella behov och förutsättningar. Det medför att alla elever inte ges möjlighet att utvecklas så långt som möjligt och att eleverna tappar intresset för skolarbetet.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn ser till att alla lärare utvecklar undervisningen utifrån elevernas behov och förutsättningar. Rektorn behöver organisera lärarnas gemensamma lärande så att de får ta del av varandras metoder. Det är viktigt att det gemensamma arbetet leder till att lärarna utvecklar metoder och sätt att anpassa undervisningen som de sedan provar och utvärderar. En anpassad undervisning omfattar såväl arbetssätt som innehåll och material som möter eleverna där de befinner sig i kunskapsutvecklingen och samtidigt utmanar dem att utvecklas vidare. Rektorn behöver ta ansvar för att de elever som behöver kommunikationsstöd får det i den omfattning som behövs. I arbetet kan specialpedagogisk kompetens genomföra observationer av undervisningen och ge personalen handledning utifrån identifierade stödbehov.

Social gemenskap, aktivt deltagande och trygghet

Författningsstöd

1 kap. 4–5 och 10 §§, 3 kap. 2 §, 5 kap. 3 §, 6 kap. 6–8 §§ och 11 kap. 2 § skollagen.

Lgra22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.3 Ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i låg utsträckning för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet, och utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elevassistenter, elevhälsa, elever och huvudmannen samt inkommen dokumentation.

Deltagande i samhällsliv

På skolenheten bedrivs ett visst arbete som gynnar elevernas personliga utveckling, men det saknas ett planerat arbete som förbereder eleverna för ett aktivt deltagande i samhällslivet. Lärarna ger eleverna möjlighet att utveckla en förståelse för könsnormer och eventuella begränsningar genom att diskutera könsroller i förhållande till situationer i vardagen som eleverna kan relatera till. I undervisningen behandlas också aspekter som skillnader och likheter mellan flickor och pojkar samt samtycke. Vissa elever får lära sig om e-handel, faror på nätet och säkerhet samt hur man söker information online, anpassat efter deras mognad och ålder. Det framkommer dock att tillgången till datorer är begränsad vilket försvårar lärarnas arbete med att förbereda eleverna för att leva och verka i ett digitalt samhälle. Det saknas också ett planerat arbete för att ge alla elever förutsättningar att bli delaktiga i samhällslivet. Elevernas inblick i arbetslivet samt deras erfarenheter av närsamhällets föreningsliv och kulturliv är tydligt begränsat. Vissa elever besöker visserligen samhällsfunktioner som bibliotek och räddningstjänst men det är upp till enskilda lärare vilka aktiviteter som genomförs och när samt vilka elever som ska delta. Studie- och yrkesvägledare är till viss del involverad i de äldre elevernas prao och deras övergång till den anpassade gymnasieskolan. Däremot medverkar studie- och yrkesvägledare inte i ett kontinuerligt arbete som syftar till att ge eleverna praktiska erfarenheter av närsamhällets arbetsliv under hela deras skolgång. Ytterligare en omständighet som begränsar elevernas förutsättningar att få konkreta erfarenheter av närsamhället är skolornas placering och det saknas transport för elever som behöver det för att delta i olika aktiviteter.

Trygghet i sociala sammanhang

På skolenheten bedrivs ett otillräckligt arbete för att stärka elevernas trygghet och skapa förutsättningar till social gemenskap utanför den egna undervisningsgruppen. Visserligen agerar personalen i enlighet med överenskomna handlingsplaner för enskilda elever i syfte att skapa trygghet, men det finns elever som ändå är otrygga på grund av andra elevers agerande. Dessutom kartläggs inte elevernas upplevelse av trygghet på ett ändamålsenligt och systematiskt sätt. Personalen skaffar sig en bild av tryggheten genom att tolka elevernas beteenden, vilket gör dem osäkra på om de uppfattar elevernas upplevelse av trygghet rätt och om de vidtar åtgärder som möter de faktiska behoven. Lärarna dokumenterar inte heller sina iakttagelser på ett systematiskt sätt vilket leder till att det saknas sammanställda underlag som kan användas för analys. Elever som läser ämnen får besvara enkätfrågor om trivsel i samband med utvecklingssamtal, och av resultatet framgår att sammanhållningen i elevgruppen behöver stärkas. Det framgår dock ingen analys som förklarar elevernas upplevelse av trygghet, varken inom eller utanför den egna undervisningsgruppen. Eleverna är oftast tillsammans i sina respektive undervisningsgrupper, även om vissa elever träffar andra elever i samband med exempelvis raster. Trots konstaterade behov av ökad samverkan med grundskolan sker emellertid inget systematiskt och förebyggande arbete för att utveckla elevernas trygghet i sociala sammanhang.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med personalen utveckla det främjande och förebyggande arbetet för att skapa trygghet och möjliggöra att eleverna får delta i social gemenskap utanför den egna undervisningsgruppen.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att de på skolenheten inte kartlägger elevernas upplevelse av trygghet med systematik, så att de utifrån det som framkommer kan vidta trygghetsskapande åtgärder. Eleverna har få möjligheter att delta i sociala sammanhang utanför den egna undervisningsgruppen. Trots konstaterade behov av samverkan med grundskolan saknas ett medvetet arbete för att utveckla elevernas samhörighet.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn tillsammans med personalen, som ett komplement till personalens uppfattning av elevernas trygghet,

systematiskt kartlägger elevernas upplevelse av trygghet och identifierar vilka behov som finns. Det underlag som samlas in behöver sammanställas och analyseras av personalen, vilket även bör omfatta elevhälsan. I analysen handlar det om att identifiera de behov av trygghetsskapande insatser som finns vid skolenheten. Rektorn behöver se till att eventuella hinder undanröjs och inleda ett långsiktigt och metodiskt arbete för att skapa social gemenskap för eleverna utanför den egna undervisningsgruppen. Det är av vikt att utbildningen utformas på sätt som skapar trygghet och stimulerar eleverna till social gemenskap utanför den egna undervisningsgruppen och därigenom ger eleverna möjlighet att utveckla sin förmåga att samspela med andra människor.

Bedömning och betyg

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 2 kap. 9 och 10 §§, 3 kap. 3, 5 och 7 §§ och 11 kap. 2, 5, 11, 15–17, 19–23 §§ skollagen.

10 kap. 11 § skolförordningen.

Lgr22, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, 2.2 Kunskaper 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.4 Skola och hem, 2.7 Bedömning och betyg och 2.8 Rektorns ansvar och 3. Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan bedriver i flera delar ett kontinuerligt bedömningsarbete i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling och höja lärarnas bedömarkompetens, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elevassistenter, elevhälsa samt inkommen dokumentation.

Lärarnas samverkan i bedömningsarbetet

Lärarna har möjligheter att samverka i bedömningsarbetet och utveckla sin bedömarkompetens. På skolenheten finns avsatt tid för kontinuerliga bedömningsdiskussioner. Samverkan sker i arbetslagen, där läraren och elevassistenterna som arbetar med samma elever deltar. Den äger också rum i olika möten där lärarna på skolenheten och i viss mån även ämneslärare som undervisar del av sin tjänst i anpassad grundskola medverkar. Det finns förutsättningar för lärarna att utveckla bedömarkompetensen genom att samverka bland annat behandlar förståelsen av läroplanens värdeord, utformningen av

bedömningssituationer och innehåller sambedömning av elevernas kunskaper. Även speciallärare bidrar med sin kompetens i bedömningsarbetet.

Fortlöpande bedömning av elevernas kunskapsutveckling

Vissa lärare arbetar kontinuerligt med att bedöma elevernas kunskaper och ge dem återkoppling, men detta sker inte lika regelbundet hos alla. Dessutom ser det olika ut i vilken omfattning undervisningen anpassas utifrån de bedömningar lärarna gör. Det finns lärare som ger eleverna möjlighet att på olika sätt och i olika situationer visa sina kunskaper. Det sker genom observationer och särskilda bedömningssituationer som utformas för att synliggöra enskilda förmågor. I en elevgrupp dokumenterar personalen fortlöpande elevens framsteg i undervisningen, vilket läraren använder som underlag för att bedöma kunskapsutvecklingen och anpassa undervisningen. Lärarna inhämtar också information från elevassistenterna som är delaktiga i undervisningen för att på så sätt få en bredare bild av elevernas kunskaper. Lärarna fotograferar elevernas arbeten och återkopplar regelbundet till eleverna genom att visa bilder och samtala med dem för att de ska få syn på sin kunskapsutveckling. För elever i en annan elevgrupp är dock återkopplingen om deras lärande inte lika tydlig och kontinuerlig eftersom den främst sker vid utvecklingssamtalen. Över lag används inte fortlöpande bedömningar som underlag för att fatta beslut om flexibilitet i undervisningen. Kartläggningar, som underlag för beslut om en elev ska läsa ämnen, ämnesområden eller en kombination, genomförs endast vid studieövergångar.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att alla lärare gör fortlöpande bedömningar och använder dessa för löpande och framtidsytande återkoppling till eleverna, samt som underlag för att anpassa undervisningen utifrån elevernas behov.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att inte alla lärare gör fortlöpande bedömningar av elevernas kunskapsutveckling. Det medför att lärare saknar underlag för att ge eleverna framtidsytande återkoppling och begränsar möjligheterna att anpassa undervisningen utifrån elevernas behov.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn leder ett arbete som säkerställer att alla lärare fortlöpande kartlägger och bedömer samt återkopplar elevernas kunskaper och progression. Lärarna behöver använda olika metoder för bedömning för att synliggöra elevens kunskapsnivå i förhållande till styrdokumentet. Det innebär att bedömningssituationer behöver utformas och anpassas utifrån varje elevs förutsättningar och behov för att ge läraren det underlag som behövs. Bedömningssituationerna har även syftet att ge läraren information om hur undervisningen bidrar till att elevernas kunskaper utvecklas. Utifrån de insamlade underlagen behöver lärarna fatta beslut om vilken framåtsyftande återkoppling eleverna ska få. Syftet bör vara att stärka elevernas förståelse för vad de har lärt sig och vad de ska utveckla i förhållande till konkretiserade kriterier för bedömning. För detta behövs en ändamålsenlig dokumentation. Lärarna behöver också se till att undervisningen anpassas utifrån vad bedömningen av elevernas kunskapsutveckling visar. Med ett relevant underlag för bedömning kan beslut fattas om möjliga variationer i elevens utbildning, exempelvis om vissa ämnen ska läsas istället för ämnesområde samt om elever kan vara i behov av extra anpassningar och särskilt stöd.

Huvudmannens styrning och stöd

Författningsstöd

1 kap. 4 och 9–10 §§, 2 kap. 8–8 a, 11–13, 18, 25, 29 (undantag finns i 2 kap. 11 §§ Förordning [2011:326] om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare) och 34–36 §§, 4 kap. 3 och 8 §§ och 11 kap. 2 och 5 §§ skollagen.

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, - Skolans uppdrag och - Varje skolas utveckling, 2.2 Kunskaper, 2.5 Övergång och samverkan, 2.6 Skolan och omvärlden och 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen stödjer i låg utsträckning skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning, och utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med huvudmannen, rektorn, lärare, elevassistenter, elevhälsa samt inkommen dokumentation.

Självständig aktör, långsiktighet och systematik

Huvudmannens uppföljning av den anpassade grundskolans resultat avseende måluppfyllelse och trygghet är otillräcklig, och huvudmannen har därför inte tillräckligt underlag för att göra självständiga bedömningar av

verksamheten. Huvudmannen får viss kännedom om verksamheten genom olika möten som genomförs med rektorn. Exempelvis leder skolchefen ett arbete utifrån Skolverkets nationella kvalitetssystem, där anpassade grundskolan ingår. I arbetet finns bland annat fokus på arbetet med studiero och trygghet. Emellertid finns inte sammanställningar av elevernas upplevelse av trygghet som huvudmannen kan använda som grund för självständiga bedömningar. Det saknas också i dagsläget kvalitetsdialoger som syftar till att identifiera styrkor och svagheter i verksamheten. Huvudmannen samlar enbart in och sammanställer kunskapsresultaten i årskurs 7–9. När det gäller måluppfyllelsen för elever som läser ämnesområden och ämnen i årskurs 1–6 tar huvudmannen del av rektorns uppföljning och analys, men eftersom den är ofullständig får inte huvudmannen den bild av verksamheten som huvudmannen behöver för att göra självständiga bedömningar av verksamhetens kvalitet. Enligt huvudmannen har två utvecklingsområden ändå identifierats, matematik och språkutvecklande arbetssätt. Emellertid framgår vare sig på skolenhets- eller huvudmannanivå vilka orsaker som ligger bakom utvecklingsbehoven, kopplat till den anpassade grundskolan, och rektorn har inte i sin analys lyft fram behovet av förbättringsåtgärder inom områdena. Även om huvudmannen och rektorn har en gemensam bild av att undervisningens kvalitet varierar inom verksamheten, och där fördelningen av speciallärarkompetens inte kommer alla elever till del, så har huvudmannen ingen plan för att utjämna skillnader. Huvudmannen har dock utvecklat resursfördelningen till anpassad grundskola, vilket gör att den bättre motsvarar de faktiska behoven. För att stärka tillgängligheten och tryggheten på skolenheten arbetar huvudmannen med att se över organisationen av anpassad grundskola, kompetensanvändningen och möjligheten att bedriva verksamheten i lokaler som bättre tillgodoser elevernas behov.

Behovsanpassat stöd till rektor och skolenhet

Huvudmannen ger rektorn ett visst behovsanpassat stöd att leda och utveckla verksamheten. Skolchefen har regelbundna avstämmningar med rektorn där den anpassade grundskolans behov är i fokus, och där rektorn genom styrning och återkoppling får stöd att vara pedagogisk ledare. Bland annat ger huvudmannen stöd i det systematiska kvalitetsarbetet. Huvudmannen har också skapat en ledningsorganisation för att utveckla verksamheten. Förutom rektorn finns en biträdande rektor med ansvar för anpassad grundskola och en samordnare för anpassad grundskola tillika rektorsstöd. Samordnaren har erfarenhet av att leda det pedagogiska arbetet i anpassad grundskola och kan i ledningsorganisationen bidra med kunskap och kontinuitet. Även om det finns forum för rektorn att lyfta frågor med huvudmannen och det finns system och rutiner för att följa upp

verksamheten så har inte huvudmannen skaffat sig tillräcklig kunskap för att kunna ge ett tillräckligt riktat stöd till skolenheten. Huvudmannen har kännedom om utmaningar som verksamheten har, och som rektorn inte lyckats lösa på egen hand, men ger inte i alla delar rektorn stöd. Bland annat när det gäller att ge eleverna större delaktighet i och erfarenhet av det omgivande samhället.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver göra en självständig bedömning och analys av verksamhetens måloppfyllelse och kvalitet samt se till att verksamheten har de förutsättningar den behöver för att syftet med utbildningen uppfylls.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att huvudmannen inte har den kännedom om verksamheten som huvudmannen behöver för att kunna göra en egen bedömning av verksamhetens kvalitet. Huvudmannen tar inte på ett tydligt sätt ansvar för att viktiga förutsättningar för utbildningens genomförande finns i verksamheten.

Skolinspektionen rekommenderar att huvudmannen utvecklar arbetet med att självständigt bedöma måloppfyllelse och kvalitet vid anpassad grundskola. Även om det inte finns något som hindrar att huvudmannens kvalitetsarbete bygger på skolenhetens kvalitetsarbete, är det väsentligt att huvudmannen gör egna bedömningar om verksamhetens måloppfyllelse och i relation till de förutsättningar som getts. Det är särskilt viktigt att huvudmannen agerar kritisk vän i förhållande till rektorns uppföljning och analys av verksamheten samt efterfrågar relevanta underlag för att självständigt kunna göra bedömningar av måloppfyllelse och kvalitet. Det räcker inte med att huvudmannen får en generellt beskriven bild av hur eleverna presterar eller elevernas upplevelse av trygghet. Huvudmannen behöver skaffa sig ett underlag som möjliggör att de självständigt kan identifiera såväl styrkor som svagheter i verksamheten, och därigenom vidta de åtgärder som behövs för att höja verksamhetens kvalitet och säkerställa att syftet med utbildningen uppnås. Huvudmannen behöver arbeta långsiktigt och systematiskt för att de förutsättningar och den kompetens som behövs ska finnas på skolenheten.

På Skolinspektionens vägnar

X Maria Larsson

Beslutsfattare
Signerat av: Maria Larsson

X Camilla Adler

Föredragande
Signerat av: Camilla Adler

I handläggningen av ärendet har även utredare Matilda Hazard och enhetschef Carina Vesterlind medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Fyra lektionsobservationer.
- Fyra enskilda intervjuer med elever.
- En gruppintervju med lärare.
- En gruppintervju med elevassistenter.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor, biträdande rektor och samordnare.
- En intervju med två representanter för huvudmannen.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter.

Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden, respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder och styr rektorn skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning, analys och förbättringsåtgärder och hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att utvecklas så långt som möjligt? I detta område granskas om undervisningen är varierad och stimulerande samt om den är strukturerad.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet? I detta område granskas hur skolan arbetar med social delaktighet och att skapa trygghet.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning bedrivs ett regelbundet och systematiskt arbete med att bedöma, analysera och dokumentera elevernas kunskaper i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling? I detta område granskas hur skolan arbetar med fortlöpande bedömning och samverkan i bedömningsarbetet.

Bedömningsområde 5: I vilken utsträckning stödjer huvudmannen skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning? I detta område granskas huvudmannen som självständig aktör, om det sker ett långsiktigt och systematiskt utvecklingsarbete, huvudmannens behovsanpassade stöd till rektor och om det sker en samverkan mellan skolformer och det omgivande samhället.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 12–13 mars 2025 och den 17 mars 2025 genomfördes en digital intervju med representanter för huvudmannen.

Anpassad grundskola i Vårgårda kommun är en skolenhet som är organiserad i två skolbyggnader. Eleverna som går i årskurs 1–6 och som läser ämnen och ämnesområden får undervisning i Fridhemskolan. Eleverna som går i årskurs 7–9 och som läser ämnen eller ämnesområden får sin undervisning i Gullhögs skolan. Antalet elever är totalt 23.

Besöket genomfördes av utredarna Camilla Adler och Matilda Hazard samt enhetschef Carina Vesterlind.